

Ελεγκτική Λογιστική

Ν. Ηρειώτης / Ι. Πλουμπής

Βασικά χαρακτηριστικά μαθήματος **Ελεγκτική Λογιστική**

1. Εισαγωγή στην Ελεγκτική και τον Εξωτερικό Έλεγχο (External Audit)
2. Εισαγωγή στην Εταιρική Διακυβέρνηση και τον Εσωτερικό Έλεγχο (Corporate Governance & Internal Audit)
3. Εισαγωγή στο Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου (COSO Integrated Framework)
4. Πρακτικά Παραδείγματα - Case Studies Ελεγκτικών Εργασιών (Μέρος 1ο)
5. Πρακτικά Παραδείγματα - Case Studies Ελεγκτικών Εργασιών (Μέρος 2ο)

Διδακτικές Ενότητες

1. Εισαγωγή στην Ελεγκτική και τον Εξωτερικό Έλεγχο (External Audit)

- Ορισμός και Σκοπός του Εξωτερικού Ελέγχου
- Τι είναι ο εξωτερικός έλεγχος και ποιος είναι ο ρόλος του.
- Διαφορές μεταξύ εξωτερικού και εσωτερικού ελέγχου.
- Το Ρυθμιστικό Πλαίσιο του Εξωτερικού Ελέγχου
- Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα (ISA – International Standards on Auditing).
- Κανονισμοί από φορείς όπως το IFAC (International Federation of Accountants).
- Βασικές Αρχές και Διαδικασίες Εξωτερικού Ελέγχου
- Προγραμματισμός Ελέγχου (Audit Planning).
- Αξιολόγηση Κινδύνων και Σχεδιασμός Δοκιμών (Risk Assessment & Testing Strategy).
- Αποδεικτικά στοιχεία και τεκμηρίωση (Audit Evidence & Documentation).
- Έκθεση Ελέγχου (Audit Report).
- Ανεξαρτησία και Ηθική του Ελεγκτή
- Ο ρόλος της ανεξαρτησίας των εξωτερικών ελεγκτών.
- Ηθικά διλήμματα και επαγγελματική δεοντολογία (IESBA Code of Ethics).
- Επιπτώσεις του Εξωτερικού Ελέγχου στις Επιχειρήσεις
- Πώς ο εξωτερικός έλεγχος συμβάλλει στη διαφάνεια και στη χρηματοοικονομική σταθερότητα.

Διδακτικές Ενότητες

2. Εισαγωγή στην Εταιρική Διακυβέρνηση και τον Εσωτερικό Έλεγχο (Corporate Governance & Internal Audit)

- Ορισμός και Σημασία της Εταιρικής Διακυβέρνησης
- Τι είναι η εταιρική διακυβέρνηση και πώς συνδέεται με τη χρηστή διοίκηση.
- Θεσμικό και κανονιστικό πλαίσιο (OECD Principles of Corporate Governance).
- Ο ρόλος των Διοικητικών Συμβουλίων & Επιτροπών Ελέγχου
- Καθήκοντα των ανεξάρτητων μελών και της Επιτροπής Ελέγχου.
- Συνεργασία μεταξύ εξωτερικών ελεγκτών και διοικητικών συμβουλίων.
- Εισαγωγή στον Εσωτερικό Έλεγχο (Internal Audit)
- Τι είναι ο εσωτερικός έλεγχος και πώς διαφέρει από τον εξωτερικό έλεγχο.
- Βασικές αρχές και πρακτικές του IIA (Institute of Internal Auditors).
- Ο Εσωτερικός Έλεγχος ως Μηχανισμός Διαχείρισης Κινδύνων
- Ο ρόλος του εσωτερικού ελέγχου στην ανίχνευση και πρόληψη απάτης (Fraud Detection & Prevention).
- Σύνδεση με το Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου (Internal Control System - ICS).

Διδακτικές Ενότητες

3. Εισαγωγή στο Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου (COSO Integrated Framework)

- Τι είναι το COSO και γιατί είναι σημαντικό
- Ανάλυση του COSO (Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission).
- Εξέλιξη του COSO Framework από το 1992 έως σήμερα.
- Τα Πέντε Στοιχεία του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου (COSO Framework)
- Περιβάλλον Ελέγχου (Control Environment).
- Αξιολόγηση Κινδύνων (Risk Assessment).
- Δραστηριότητες Ελέγχου (Control Activities).
- Πληροφόρηση και Επικοινωνία (Information & Communication).
- Παρακολούθηση και Βελτίωση (Monitoring Activities).
- Εφαρμογές του COSO στην Πρακτική
- Πώς εφαρμόζεται το COSO Framework σε εταιρείες και οργανισμούς.
- Παραδείγματα πραγματικών περιπτώσεων.
- Σχέση COSO & SOX (Sarbanes-Oxley Act)
- Ο ρόλος του COSO στη συμμόρφωση με τη νομοθεσία Sarbanes-Oxley (SOX).

Διδακτικές Ενότητες

4. Πρακτικά Παραδείγματα - Case Studies Ελεγκτικών Εργασιών (Μέρος 1ο)

Η ανάλυση πραγματικών περιπτώσεων (case studies) είναι ένας από τους πιο αποτελεσματικούς τρόπους κατανόησης των ελεγκτικών διαδικασιών και των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι ελεγκτές. Στο πρώτο μέρος εστιάζουμε στην Έναρξη και τον Σχεδιασμό του ελέγχου καθώς και στην Υλοποίηση ελεγκτικών διαδικασιών στις παρακάτω περιοχές:

- Πάγια και Λοιπός Εξοπλισμός
- Αποθέματα και Αγορές
- Ταμειακά Διαθέσιμα

Διδακτικές Ενότητες

5. Πρακτικά Παραδείγματα - Case Studies Ελεγκτικών Εργασιών (Μέρος 2ο)

Η ανάλυση πραγματικών περιπτώσεων (case studies) είναι ένας από τους πιο αποτελεσματικούς τρόπους κατανόησης των ελεγκτικών διαδικασιών και των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι ελεγκτές. Στο δεύτερο μέρος εστιάζουμε στην Ολοκλήρωση του ελέγχου και την Κατάρτιση της σχετικής αναφοράς (έκθεσης ελέγχου) ενώ ταυτόχρονα εξετάζουμε τις ελεγκτικές διαδικασίες στις παρακάτω περιοχές:

- Απαιτήσεις και Έσοδα
- Έξοδα και Υποχρεώσεις

Άσκηση 1

Η εταιρεία TechTrade A.E., που δραστηριοποιείται στο εμπόριο ηλεκτρονικών και έχει 7 αποθήκες και 3 online κανάλια πωλήσεων, παρουσιάζει συνολικές απαιτήσεις ύψους €5.200.000 κατά την 31/12/2024.

Το 65% αυτών προέρχεται από πελάτες λιανικής και το υπόλοιπο από B2B πωλήσεις.

Κατά τον έλεγχο:

- Το δείγμα τιμολογίων έδειξε καθυστερήσεις στην τιμολόγηση έως και 45 ημέρες μετά την παράδοση.
- Υπάρχουν παραστατικά χωρίς υπογραφές πελατών ή επιβεβαίωση παραλαβής.
- Η διοίκηση αποδίδει τις καθυστερήσεις σε “τεχνικά ζητήματα του CRM”.
- Δεν έχει πραγματοποιηθεί επιβεβαίωση υπολοίπων για το 35% των απαιτήσεων λόγω “χαμηλής σημασίας των πελατών”.
- Παρατηρήθηκε ανοδική τάση επιστροφών το τελευταίο τρίμηνο (Q4), χωρίς σχετικές προβλέψεις.

Απαιτείται:

- 1. Ποιοι είναι οι βασικοί ελεγκτικοί κίνδυνοι** που προκύπτουν από τη διαχείριση των απαιτήσεων και των εσόδων και πώς σχετίζονται με τα ISA 240 & 315;
- 2. Ποια διαδικαστικά τεκμήρια** μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την επιβεβαίωση της ύπαρξης και της ακρίβειας των απαιτήσεων, ιδίως όταν δεν απαντώνται οι επιβεβαιώσεις πελατών;
- 3. Πώς μπορεί να τεκμηριωθεί η αναγνώριση εσόδου** με βάση το **ISA 330**, σε περιπτώσεις όπου υπάρχουν καθυστερημένες τιμολογήσεις ή ασαφή παραστατικά;
- 4. Τι είδους σχέσεις και αναλύσεις** (substantive analytical procedures) μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την κατ’ εκτίμηση αξιολόγηση των εσόδων και επιστροφών; Αναφέρατε 3 παραδείγματα.
- 5. Αν η μη επιβεβαιωμένη απαίτηση είναι >€1.000.000 και υπάρχει σημαντική αβεβαιότητα ως προς την είσπραξη, ποιος τύπος ελεγκτικής γνώμης** επιβάλλεται και με ποια αιτιολογία;

Άσκηση 2

Η **RetailTech A.E.**, ελληνική εταιρεία λιανικής με δραστηριότητα σε φυσικά και ψηφιακά καταστήματα, εφαρμόζει πολιτική πίστωσης έως 90 ημερών για επιλεγμένους πελάτες. Στις οικονομικές καταστάσεις της 31/12/2024, οι απαιτήσεις από πελάτες ανέρχονται σε €4.700.000.

Κατά τη διενέργεια του ελέγχου εντοπίζονται τα εξής:

- Τιμολόγια ύψους €780.000 εκδόθηκαν στις 28–31/12, αλλά αφορούν παραγγελίες που δεν είχαν ακόμη αποσταλεί.
- Πελάτες-εταιρείες, ύψους υπολοίπων €1.100.000, δεν απάντησαν στις εξωτερικές επιβεβαιώσεις.
- Διαπιστώθηκαν «προκαταβολικές πωλήσεις» σε συνεργάτες χωρίς τεκμηριωμένο αίτημα.
- Η εταιρεία έχει αυξήσει τεχνητά τις πωλήσεις του Q4 συγκριτικά με το Q3 (+37%) χωρίς αντίστοιχη αύξηση αποστολών.
- Δεν έχουν σχηματιστεί προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις παρά το ότι 22% των απαιτήσεων είναι καθυστερημένες >120 ημέρες.

Ποιες παραβάσεις των αρχών αναγνώρισης εσόδου προκύπτουν βάσει των IFRS 15 & ISA 240 και πώς επηρεάζουν την αξιοπιστία των οικονομικών καταστάσεων;

Ποιοι ελεγκτικοί κίνδυνοι συνδέονται με την αναγνώριση εσόδων τέλους χρήσης και τις πρακτικές "channel stuffing"; Πώς ανταποκρίνεται ο ελεγκτής βάσει των ISA 315 & 330;

Τι **εναλλακτικά τεκμήρια** θα αναζητήσει ο ελεγκτής για να καλύψει τις μη απαντηθείσες επιβεβαιώσεις;

Ποια είναι η **λογιστική και ελεγκτική σημασία** της απουσίας πρόβλεψης για επισφαλείς απαιτήσεις, και τι διαδικασίες πρέπει να εφαρμοστούν για τον έλεγχο της απομείωσης;

Αν η υπερ-αναγνώριση εσόδων φτάνει το 18% του καθαρού αποτελέσματος και δεν αναστραφεί, **ποια γνώμη πρέπει να εκδοθεί** και με ποια αιτιολόγηση σύμφωνα με τα ISA;

Άσκηση 3

Ο Όμιλος **DataTech Logistics**, με έδρα την Αθήνα και θυγατρικές σε Βουλγαρία και Κύπρο, δραστηριοποιείται σε υπηρεσίες αποθήκευσης, τεχνολογίας εφοδιαστικής αλυσίδας και ανάπτυξης λογισμικού logistics.

Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις 2024 αναφέρουν:

- **Απαιτήσεις πελατών:** €8.900.000
- **Έσοδα:** €38.400.000 (αύξηση 24% σε σχέση με το 2023)
- **Αναβαλλόμενα έσοδα (Deferred Income):** €2.150.000

Κατά τη διάρκεια του ελέγχου διαπιστώθηκαν τα εξής:

1. Η θυγατρική στη Βουλγαρία καταχώρησε €1.200.000 έσοδα για λογισμικό που παρέδωσε «υπό ανάπτυξη» χωρίς αποδοχή πελάτη.
2. Έσοδα από πολυετή συμβόλαια αναγνωρίστηκαν στο ακέραιο στη λήψη της προκαταβολής (και όχι σταδιακά).
3. Η μητρική εταιρεία ανέβαλε την έκδοση πιστωτικών σημειωμάτων για επιστροφές υπηρεσιών Δεκεμβρίου για να μην επηρεαστούν τα έσοδα.
4. Δεν τεκμηριώνεται πολιτική πρόβλεψης για **αμφίβολης είσπραξης απαιτήσεις** που ξεπερνούν τις 180 ημέρες (ποσό: €1.460.000).
5. Δεν υπάρχουν **συγκρίσιμα KPIs** για τις θυγατρικές, ούτε εκτιμήσεις μεταβλητής αντιπαροχής στα έσοδα με βάση IFRS 15.

1. Προσδιορίστε τουλάχιστον 4 ελεγκτικούς κινδύνους σχετικά με την **αναγνώριση εσόδων σε πολυεταιρικό περιβάλλον**, και εξηγήστε πώς επιδρούν στη **λογιστική απεικόνιση** σύμφωνα με IFRS 15 και ISA 315.

2. Πώς εφαρμόζεται η έννοια της **μεταβλητής αντιπαροχής** και ποιοι είναι οι **έλεγχοι ουσίας** που πρέπει να εκτελεστούν βάσει ISA 330 ώστε να διαπιστωθεί η ακρίβεια των εσόδων;

3. Εξετάστε τη **λογιστική πολιτική** των προκαταβολικών εσόδων (deferred income) και αιτιολογήστε αν η αναγνώριση είναι σύμφωνη με τα **κριτήρια απόδοσης υποχρεώσεων** βάσει IFRS 15.

4. Πώς επηρεάζει η **απουσία πιστωτικών σημειωμάτων** την **πλήρη και ορθή εικόνα των εσόδων** και τι τεκμήρια πρέπει να αναζητήσει ο ελεγκτής για τη διασφάλιση της **εγκυρότητας και πληρότητας**;

5. Αν η απόκλιση εσόδων από τη σωστή αναγνώριση αφορά >15% του κύκλου εργασιών και επηρεάζει τη λήψη αποφάσεων των χρηστών των καταστάσεων, **ποια ελεγκτική γνώμη πρέπει να εκδοθεί** και γιατί;

Άσκηση 4

Η **MedPharm Distribution A.E.**, εταιρεία χονδρικής φαρμακευτικών προϊόντων, δραστηριοποιείται στην Ελλάδα και εξάγει σε Βαλκανικές χώρες. Ο κύκλος εργασιών της για το 2024 ανήλθε σε €27.500.000 και οι απαιτήσεις πελατών σε €6.800.000.

Κατά τον έλεγχο των εσόδων και απαιτήσεων:

1. Παρατηρήθηκε ότι ποσοστό 18% των πωλήσεων πραγματοποιείται με **δικαίωμα επιστροφής εντός 120 ημερών**, χωρίς πρόβλεψη για επιστροφές.
2. Οι απαιτήσεις από 2 μεγάλους πελάτες (€1.300.000) είναι **αντικρουόμενες με τα στοιχεία επιβεβαίωσης** που έστειλαν.
3. Η εταιρεία **αναγνώρισε έσοδο κατά την αποστολή** και όχι κατά την επιβεβαίωση παραλαβής, παρότι υπήρξαν σοβαρές καθυστερήσεις λόγω τελωνειακών εμποδίων.
4. Σημαντικό τμήμα των απαιτήσεων (>€2.000.000) αφορά **συμφωνίες rebate** και **εκπτώσεις στόχου** που δεν υπολογίστηκαν επακριβώς στο κλείσιμο του έτους.
5. Δεν υπάρχει τεκμηριωμένη μέθοδος εκτίμησης για **εμπορικές επιστροφές** και **προβλέψεις απομείωσης απαιτήσεων**.

Αναλύστε τουλάχιστον **4 βασικούς ελεγκτικούς κινδύνους** που απορρέουν από την εφαρμογή των εμπορικών πολιτικών της εταιρείας ως προς τα **δικαιώματα επιστροφής και εκπτώσεις**, και εξηγήστε πώς αυτοί συνδέονται με τα IFRS 15 & ISA 315.

Πώς αντιμετωπίζονται από τον ελεγκτή οι **εκπτώσεις βάσει στόχων (rebates)** και η μεταβλητότητα των εσόδων; Ποιες ελεγκτικές διαδικασίες απαιτούνται για να επιβεβαιωθεί η **ύπαρξη και ακρίβεια** των απαιτήσεων βάσει ISA 330;

Τι **εναλλακτικά τεκμήρια** πρέπει να αναζητηθούν όταν οι **επιβεβαιώσεις πελατών είναι αντικρουόμενες**; Ποια είναι η στάση του ελεγκτή όταν δεν υπάρχει συμφωνία;

Αν η **αποτίμηση της απαίτησης** είναι αβέβαιη λόγω ενδεχόμενων επιστροφών και εκπτώσιμων συμφωνιών, πώς πρέπει να **λογιστεί και ελεγχθεί** η σχετική πρόβλεψη;

Εάν τελικά διαπιστωθεί ότι η **εσφαλμένη αναγνώριση εσόδων** επηρεάζει κατά 12% το EBITDA και παραμένει αναποκατάστατη, **ποια ελεγκτική γνώμη** επιβάλλεται σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου και γιατί;

Άσκηση 5

Η **AlphaDigital Services A.E.**, πάροχος υπηρεσιών cloud, SaaS και IT υποστήριξης με παρουσία σε Ελλάδα, Ηνωμένο Βασίλειο και Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, παρουσίασε για τη χρήση 2024:

- **Έσοδα:** €62.300.000 (αύξηση 34% από 2023)
- **Απαιτήσεις Πελατών:** €11.800.000
- **Αναβαλλόμενα Έσοδα:** €3.650.000
- **Ποσά υπό αμφισβήτηση (disputed balances):** €2.400.000

Ο έλεγχος διενεργείται από διεθνές δίκτυο ελεγκτών (component auditors). Στο πλαίσιο της αναγνώρισης εσόδων και απαιτήσεων, προκύπτουν τα εξής:

Δεδομένα Ελέγχου:

1. **Συμβόλαια SaaS διάρκειας 36 μηνών** τιμολογούνται προκαταβολικά και η εταιρεία αναγνωρίζει έσοδο σταδιακά, αλλά υπάρχουν αποκλίσεις στην κατανομή (ακανόνιστη αναγνώριση σε 3 θυγατρικές).
2. **Λογισμικά custom ανάπτυξης** αναγνωρίζονται ως έσοδο πριν ολοκληρωθούν οι όροι δοκιμαστικής λειτουργίας (UAT) από τον πελάτη.
3. **€1.900.000 απαιτήσεων** προέρχονται από συναλλαγές με **συνδεδεμένες επιχειρήσεις**, χωρίς ανεξάρτητη επιβεβαίωση ή σύγκριση τιμολόγησης με αγοραία τιμή.
4. **Δεν υπάρχει επαρκής εκτίμηση μεταβλητής αντιπαροχής** για έργα που εξαρτώνται από παραδοτέα milestones.
5. Πωλήσεις σε εταιρείες στη Μέση Ανατολή παρουσιάζουν **υπερβολικά υψηλά περιθώρια κέρδους** αλλά με **μη επιβεβαιωμένα τιμολόγια**, χωρίς στοιχεία παράδοσης ή δελτία αποδοχής.

1. **Αναγνωρίστε τουλάχιστον 5 κρίσιμους ελεγκτικούς κινδύνους** (inherent & control risks) σχετικούς με την **αναγνώριση εσόδων, απαιτήσεων και διασυνورياκές συναλλαγές**. Συνδέστε τους με τα ISA 315, 330, 600 & IFRS 15.
2. Πώς μπορεί να **τεκμηριωθεί η ακρίβεια και πληρότητα** της αναγνώρισης εσόδων σε μακροχρόνια συμβόλαια; Ποιες διαδικασίες "substantive" προτείνονται σε αυτό το περιβάλλον;
3. Ποιοι **ειδικοί ελεγκτικοί προβληματισμοί** προκύπτουν από τις συναλλαγές με **συνδεδεμένες οντότητες** και πώς αντανακλούν στις απαιτήσεις των ISA 550 και ISA 240 για εντοπισμό απάτης;
4. Πώς ο ελεγκτής αξιολογεί την **επαρκή εφαρμογή του IFRS 15** όταν υπάρχουν ασαφείς ή μη αντικειμενικές μεθοδολογίες για κατανομή εσόδων ή εκτίμηση αντιπαροχής;
5. Εάν σημαντικά ποσά εσόδων προκύπτουν χωρίς τεκμηριωμένα παραδοτέα ή αποδοχή, και υπάρχει κίνδυνος **παραπλάνησης των χρηστών**, ποια γνώμη οφείλει να διατυπώσει ο ορκωτός ελεγκτής και με ποια βάση (παράγραφος ISA 700/705/706);

Άσκηση 6

Η **CleanTech A.E.**, εταιρεία καθαρισμού και facility services με 120 συμβόλαια έργων σε όλη την Ελλάδα, δηλώνει υποχρεώσεις προς προμηθευτές ύψους **€1.950.000**.

Κατά τον έλεγχο προκύπτουν τα εξής:

- Έχουν καταχωρηθεί δαπάνες **προκαταβολικά** σε έργα που θα εκτελεστούν το 2025.
- Τιμολόγια ύψους €380.000 καταχωρήθηκαν χωρίς τεκμηριωμένο παραστατικό παραλαβής.
- Δείγμα τιμολογίων δείχνει **αποκλίσεις με τις συμφωνημένες τιμές προμηθευτών**.
- Δεν υπάρχουν συμφωνίες υπολοίπων με 28 προμηθευτές άνω των €25.000.
- Η διοίκηση υποστηρίζει ότι "η καταχώρηση εξόδων βασίζεται στην εμπειρία και επαναληψιμότητα".

1. Ποιοι είναι οι βασικοί ελεγκτικοί κίνδυνοι κατά την αναγνώριση εξόδων και υποχρεώσεων και πώς καλύπτονται βάσει ISA 315 & 330;
2. Ποιες ελεγκτικές διαδικασίες απαιτούνται για να διαπιστωθεί η ύπαρξη και πληρότητα των υποχρεώσεων;
3. Ποιος είναι ο κατάλληλος χειρισμός για έξοδα που αφορούν μελλοντικές περιόδους;
4. Αν δεν επιβεβαιωθούν υποχρεώσεις άνω των €500.000, ποια επίδραση έχει αυτό στην ελεγκτική γνώμη;

Άσκηση 7

Η **AgroTrade A.E.**, εταιρεία εισαγωγής φυτοφαρμάκων και εξοπλισμού, αντιμετωπίζει τα εξής:

- Τιμολόγια από Κίνα ύψους €1.150.000 δεν έχουν καταχωρηθεί μέχρι 31/12.
- Υπάρχει **ανοικτή δικαστική υπόθεση** από προμηθευτή, με απαίτηση €950.000.
- Ο νομικός σύμβουλος θεωρεί την έκβαση "μέτρια πιθανή" αλλά δεν έχει καταχωρηθεί πρόβλεψη.
- Δεν έχουν επιβεβαιωθεί 19 λογαριασμοί πληρωτέοι άνω των €20.000.

1. Ποιοι είναι οι κίνδυνοι για την **πληρότητα των υποχρεώσεων** στο τέλος χρήσης;
2. Πώς εφαρμόζονται τα **ISA 501 και IAS 37** για την αξιολόγηση των ενδεχόμενων υποχρεώσεων;
3. Τι διαδικασίες ακολουθούνται όταν **παραλείπεται καταχώριση εξόδου** εντός της περιόδου;
4. Τι τύπος γνώμης απαιτείται εάν η παράλειψη επηρεάζει σημαντικά τις υποχρεώσεις;

Άσκηση 8

Η **LogixNet A.E.**, εταιρεία τηλεπικοινωνιακών υποδομών, παρουσίασε:

- Πρόβλεψη αποκατάστασης ζημιών από έργο €2.400.000, χωρίς τεχνική τεκμηρίωση.
- Καταχωρήθηκαν αποζημιώσεις υπαλλήλων €720.000 χωρίς σχετική τελεσίδικη απόφαση.
- Υπάρχουν πολλαπλές εγγυήσεις καλής εκτέλεσης σε δημόσια έργα (συνολικού ποσού €3.100.000).
- Η εταιρεία αποφεύγει τη δημιουργία πρόβλεψης για ποινικές ρήτρες επικαλούμενη «πιθανή θετική διαιτησία».

1. Αναλύστε τις απαιτήσεις των **IAS 37 και ISA 540** για τη λογιστικοποίηση των προβλέψεων.
2. Ποια τεκμήρια απαιτούνται για να θεωρηθεί μια πρόβλεψη "λογιστικά τεκμηριωμένη";
3. Πώς αξιολογείται η **αξιοπιστία εκτιμήσεων της διοίκησης** και ποιες διαδικασίες εφαρμόζονται;
4. Ποια είναι η κατάλληλη **ελεγκτική στάση** όταν παρατηρείται συστηματική **υποεκτίμηση** υποχρεώσεων;

Άσκηση 9

Ο Όμιλος **TechBridge**, με 6 θυγατρικές σε 4 χώρες, αναφέρει υποχρεώσεις συνολικού ύψους €89.000.000.

Προκλήσεις:

- Υποχρεώσεις leasing βάσει IFRS 16 λανθασμένα καταχωρημένες σε 2 χώρες.
- Δάνεια θυγατρικών δεν απεικονίζονται σωστά στην ενοποίηση.
- Πληρωμές για προγράμματα R&D καταχωρήθηκαν ως έξοδα, ενώ σχετίζονται με πάγιο έργο.
- Συναλλαγές μεταξύ θυγατρικών δεν συμφωνούνται και περιλαμβάνουν **εξωλογιστικά συμφωνητικά**.
- Δεν έχουν διενεργηθεί συμφωνίες υπολοίπων για 36 προμηθευτές άνω των €100.000.

1. Ποιοι ελεγκτικοί κίνδυνοι προκύπτουν σε περιβάλλον **πολυεταιρικής ενοποίησης** υποχρεώσεων;
2. Πώς εφαρμόζονται τα **ISA 600, 505 και IFRS 16** για τη διασφάλιση της ακρίβειας των υποχρεώσεων σε διεθνές επίπεδο;
3. Πώς αξιολογείται η **παραποιημένη ταξινόμηση εξόδων κεφαλαιακού χαρακτήρα**;
4. Ποιος τύπος γνώμης απαιτείται σε περίπτωση **ουσιώδους παραποίησης των υποχρεώσεων** άνω του 10% του ενεργητικού;

Άσκηση 10

Ο Όμιλος NeolInfra A.E., όμιλος υποδομών με παρουσία σε Ελλάδα, Γερμανία και Ρουμανία, δραστηριοποιείται σε έργα αυτοκινητοδρόμων, σιδηροδρόμων και data centers. Σύμφωνα με τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του 2024:

- Μισθώσεις ενεργητικού IFRS 16: €71.000.000
- Λοιπές υποχρεώσεις: €122.000.000
- Προβλέψεις ενδεχόμενων υποχρεώσεων: €4.200.000
- Αποζημιώσεις προσωπικού (IAS 19): €6.800.000
- Αναστολές πληρωμών συμβάσεων – υπό δικαστική κρίση: €15.000.000

Στοιχεία που προέκυψαν από τον έλεγχο:

1. Σε 3 συμβάσεις μίσθωσης μηχανημάτων, η εταιρεία αποτυπώνει τη διάρκεια στους 36 μήνες, ενώ συμβατικά προβλέπεται 60 μήνες με option επέκτασης, χωρίς επαρκή αιτιολόγηση.
2. Το νομικό τμήμα έχει γνωμοδοτήσει ότι υπάρχουν «50% πιθανότητες αρνητικής έκβασης» σε 2 υποθέσεις καθυστερημένων έργων (€8.400.000), χωρίς σχηματισμό πρόβλεψης.
3. Η πρόβλεψη αποζημίωσης προσωπικού δεν περιλαμβάνει τη θυγατρική στη Ρουμανία, όπου εφαρμόζεται διαφορετικό σύστημα (μη ενοποιημένο actuarial model).
4. Πιστοποιήσεις εργασιών έργων του Δημοσίου ύψους €9.800.000 τιμολογήθηκαν με καθυστέρηση 60 ημερών, χωρίς καταχώριση υποχρέωσης στο τέλος χρήσης.
5. Ο CFO αρνείται τη διενέργεια πρόβλεψης για ρήτρα καθυστέρησης σε διακρατική σύμβαση, αναφέροντας ότι "είναι πολιτικά απίθανο να επιβληθεί".

1. Καταγράψτε τουλάχιστον 5 ουσιώδεις ελεγκτικούς κινδύνους που προκύπτουν από τον χειρισμό εξόδων και υποχρεώσεων στον όμιλο. Συνδέστε κάθε έναν με τα αντίστοιχα πρότυπα (ISA 315, 540, 600 & IFRS 16/IAS 37/IAS 19).

2. Πώς ο ελεγκτής αξιολογεί την ορθή εφαρμογή του IFRS 16 ως προς τη διάρκεια και την ταξινόμηση των μισθώσεων όταν υφίστανται δικαιώματα επέκτασης;
3. Πώς διακρίνεται η ανάγκη πρόβλεψης σύμφωνα με IAS 37, σε περιπτώσεις δικαστικών υποθέσεων με "μέτρια πιθανότητα"; Ποιο είναι το όριο αναγνώρισης ή γνωστοποίησης;
4. Τι ελεγκτικές διαδικασίες επιβάλλονται βάσει ISA 540 για τον έλεγχο των παροχών προσωπικού (IAS 19) όταν υπάρχει διαφοροποιημένη actuarial προσέγγιση ανά θυγατρική;
5. Αν τελικά αποδειχθεί ότι δεν αναγνωρίστηκε υποχρέωση για ρήτρα καθυστέρησης έργων €6.500.000, ενώ η πιθανότητα ήταν "πλέον του πιθανού", ποια είναι η ενδεδειγμένη ελεγκτική γνώμη και με ποια βάση (ISA 705/706);

ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ !